

Глобальна демографічна проблема тісно пов'язана із продовольчою, адже за дослідженнями Продовольчої та сільськогосподарської організації Об'єднаних Націй (ФАО) темпи зростання чисельності населення не підкріплюються зростанням виробництва продовольчих товарів, відтак, проблема голоду залишиться невирішеною. Можливим шляхом розв'язання цієї проблеми є запровадження нових технологій у аграрному секторі, особливо в найменш розвинених країнах. Разом з тим, саме в цих країнах спостерігається приріст населення, незважаючи на високий рівень смертності та міграцію. Для багатьох країн міжнародна трудова міграція визначається як фактор розвитку національних економік та покращення добробуту населення, адже підвищення їх міжнародної трудової мобільності сприяє як обміну людськими ресурсами між країнами, так і фінансовими.

Разом з тим, зазначені проблеми не є вичерпними з огляду на глобальність багатьох явищ і процесів, проте їх вирішення можливе за умови подолання протистояння між країнами. Глобальні проблеми мають глибоке історичне коріння, а розвиток продуктивних сил, інтернаціоналізація виробництва та науково-технічний прогрес перетворили їх із локальних на загальнопланетарні.

Література

1. Єршова О.В. Глобальні проблеми світового господарства / О. Єршова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [kneu.at.ua/НАУСНКИ/ Global.pdf](http://kneu.at.ua/НАУСНКИ/Global.pdf).
2. Чумаков А.Н. Глобализация и глобальные проблемы / А. Н. Чумаков // «Философия» : учебник / Под ред. С.А. Лебедева. – М. : Эксмо, 2011. – 528 с.
3. Володін П.В. Глобальні проблеми сучасного світу / П.В. Володін // Гуманітарний вісник ЗДА. – 2010. – Випуск 40. – С. 95-103.
4. Декларация тысячелетия ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.un.org/ru/.../declarations/summitdecl.sht.
5. Human Development Report 2014. Sustaining Human Progress: Reducing Vulnerabilities and Building Resilience [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/2014-report>.
6. Герман Л. Новітні тенденції забезпечення людського розвитку в умовах глобалізації / Л. Герман, Д. Остапчук // Схід. – 2014. – №6. – С. 9-14.

Юрій Клапків
*Тернопільський національний
економічний університет*

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ЗАНЕПАДУ БАНКОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Головними тенденціями сучасного фінансового ринку є інтеграційна, яка проявляється у поєднанні фінансових діяльностей для найбільш повного

задоволення потреб клієнтів, та дезінтеграційна, що виражається у спеціалізації фінансових посередників на суто своїх специфічних виконуваних функціях. Але, на жаль, більшість вчених зупиняється на розгляді першої з цих тенденцій, хоча дезінтеграція фінансових посередників має не менш важливе значення, особливо у час фінансової кризи, коли багато потужних банкострахових груп були вимушені продати деякі зі своїх банківських та страхових бізнесів і прийняти стратегію до повернення класичного надання фінансових послуг.

Стратегія банкострахування стала дійсно новим словом у вжитку фінансових спеціалістів та одержала багато позитивних аргументів щодо її впровадження на розвинутих ринках [2]. Водночас, нестабільність фінансового ринку України та курсові коливання роблять надзвичайно вразливими могутні фінансові групи, що працюють на території України. Всесвітньо відоме лондонське рейтингове агентство Standard&Poor's [4] зазначає, що фінансова криза стала каталізатором вже існуючої тенденції зменшення уваги до банкострахування як бізнес-моделі, хоча занепад банківсько-страхових груп є більше результатом фінансових проблем, ніж їх причиною.

У вітчизняних реаліях, де криза значно відчутніша, має місце занепад страхового бізнесу, але в меншій мірі – через значно скромніші обсяги залучення короткочасних іноземних грошових засобів. Основною причиною занепаду страхового бізнесу в Україні можна вважати зубожіння населення, та інтерес до ризиків, які майже не перестраховуються, прикладом можуть бути втрата майна через військовий конфлікт чи антитерористичну операцію.

У банківській системі причиною занепаду є, насамперед, знецінення гривні, адже основні кошти були залучені в іноземних валютах на зовнішніх ринках, а громадяни, в більшості кредитувались в гривні, або ж вимагають переведення їх зобов'язань в іноземній валюті у національну за значно нижчим курсом, ніж реальний на момент переведення. Без урахування, що це принесе значні збитки для фінансової установи. На сьогодні актуальною є проблема реструктуризації проблемних активів банків України, продовження процесів реорганізації та ліквідації неплатоспроможних установ, подальшої капіталізації банків, що в теорії може зміцнити ринок банківських послуг, однак принести значні збитки вкладникам тих банківських установ, що покинуть ринок.

З метою зниження впливу потенційних ризиків фінансові установи реалізують ряд заходів. Головними пріоритетами стало підвищення стабільності, повернення довіри серед клієнтів. Так, значна частина фінансових інституцій реалізують стратегію «повернення до початку» (Back to Basics), що представляє собою ряд заходів для зменшення витрат та зниження ризиків. Компанії спрощують управлінську структуру шляхом операційного розділення банківської та страхової діяльності в межах однієї групи, та водночас зацікавленні у майбутніх продажах.

Як уже зазначалось, головною ідеєю нової стратегії було зниження складності у структурі групи шляхом розділення страхової та банківської діяльності під однією оболонкою групи. Часто причиною розділення групи, поєднаною спільним капіталом, є слабкий фінансовий стан банківської установи, процес повного розділення банківських і страхових операцій та

кінцевого усунення подвійної переваги групи, обумовлений спробою акціонерів врятувати більш стабільний страховий бізнес.

Безперечно, рішення про розмежування операцій найчастіше є короткочасним та обумовлене низкою причин:

- банківська і страхова діяльність мають не тільки різні рушійні фактори в бізнес-моделях, але вони також зіштовхуються з різними проблемами в управлінні та оцінці ризиків, балансом та потреб у капіталі;

- в минулому диверсифікація активів давала можливість використовувати подвійну перевагу у холдингу, але фінансова криза призвела до зменшення ефективності такої переваги;

- недостатнє зацікавлення клієнтів у придбанні страхових послуг через банківські відділення та скорочення мережі останніх;

- умови ринку вимагають більшої простоти, надійності та прозорості.

У розвинених країнах світу альянси банківських установ та страхових компаній почали створюватися, коли і банківська, і страхова галузі твердо стояли на ногах. Висока конкуренція на фінансовому ринку змусила банківські установи шукати способи захисту, збільшення і диверсифікації своїх доходів. Страхування життя і пенсійні продукти стали ефективним доповненням до традиційних ощадних продуктів банків, які були тісно пов'язані з пропонованими ними фінансовими послугами для фізичних осіб. Банки стали скуповувати акції страхових компаній з метою виходу на ринок довгострокових заощаджень по накопичувальному страхуванню життя [3, с.25].

Банкострахування є головною складовою глобальної конкуренції. Воно дозволяє швидко досягти стратегічних цілей і ефекту синергізму з невеликими операційними витратами, меншими потребами в інвестиціях і високим потенціалом успіху. Стратегічні альянси між підприємствами різних напрямків діяльності – ключовий елемент стратегічного передбачення.

Процес розвитку інтеграційних форм співробітництва зумовлює необхідність напрацювання та впровадження цілісного механізму взаємодії, а відтак, враховуючи останні світові тенденції у цій галузі, вітчизняним страховим компаніям, банкам, іншим фінансовим установам варто працювати над пошуком нових моделей співробітництва із урахування кризових явищ, що притаманні сьогоденню.

Література

1. Дудченко В.Ю. Етапи формування та сучасні проблеми розвитку банківської системи України // В.Ю. Дудченко / Збірник наукових праць «Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України». – 2014. – Вип. 40. – С. 99-109.

2. Клапків Ю. Фінансовий механізм консолідації банківсько-страхового бізнесу України // Юрій Клапків / Наука й економіка. Науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету. – 2009. – № 4(16). –Том 1. – С. 57-64.

3. Шевченко В.І. Дослідження глобалізаційних процесів у сфері страхового та банківського бізнесу через створення стратегічних альянсів //

В.І. Шевченко / Международный научный журнал. – 2014. – №11. – С.23-26.

4. Bancassurer Model To Survive As Distribution-Only Strategy // Says Report, S&P Credit Research, Nov 11, 2009.

Владислав Костур
*Тернопільський національний
економічний університет*

СТАН ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день успішне функціонування вітчизняної економіки значною мірою залежить від інвестицій як важливого елементу розвитку держави. Залучення інвестицій забезпечує науково-технологічний прогрес, стрімке економічне зростання, підвищення показників господарської діяльності як країни в цілому, її регіонів, так і окремих підприємств.

Надходження іноземних інвестицій життєво важливе для виходу з сучасної економічної кризи, подолання спаду виробництва та для поліпшення якості життя українців. Національні підприємства зацікавлені у відновленні свого виробничого потенціалу та оволодінні західною культурою управління, а іноземні інвестори, в свою чергу, зацікавлені в отриманні прибутку за рахунок великого внутрішнього ринку України, кваліфікованої і дешевої робочої сили. Тому дане завдання потрібно вирішувати шляхом створення привабливих умов, тобто прийняттого інвестиційного клімату.

Питання іноземного інвестування є досить актуальним, про що свідчать численні публікації. Йому присвячені праці як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Зокрема, дана проблематика розглядалась в працях таких авторів, як І. Бланк, В. Федоренко та А. Гойко, Д. Дайкер, Т. Білоус, А. Пересада, А. Шакіна, Е. Язовских, А. Гальчинський та С. Львовчкін. Так, І. Крейдич вважає, що «до основних завдань інвестиційної політики можна віднести ... залучення іноземних інвестицій» [1, с. 18]. Г. Харламова стверджує, що «надходження і використання іноземного капіталу визначає умови економічного розвитку» [2, с. 23].

Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України (акціонерний капітал нерезидентів) на 1 січня 2015 року становив 45,916 млрд. дол., що на 11,140 млрд. дол., або на 19,5% менше показника на початок року. За інформацією Державної служби статистики, зниження обсягу інвестицій переважно зумовлене курсовою різницею, за рахунок чого акціонерний капітал знизився на 12,247 млрд. дол., тоді як вплив акціонерного капіталу за рік був незначним і становив 1,167 млрд. дол. за одночасного надходження 2,452 млрд. дол. нових інвестицій.

Інвестиції надходили зі 131 країни світу. Основними інвесторами України, на яких припадає 83% від загального обсягу інвестицій, залишалися Кіпр – 13,711 млрд. дол., Німеччина – 5,721 млрд. дол., Нідерланди – 5,112